

1945.12.24.

Nr. 6

Maskva ima kalbėti.

Aną kartą minėtasis Maskvos tylėjimas pasibaigė su trijų Ministerių konferencija. Gruodžio mėn. 15 d. į Maskvą atvykę su Molotovu tartis Anglijos ir Amerikos užsienių reikalų ministrai atsivežė darbo uždavinius, apie kuriuos pasaulio viešuma tikslesnių žinių neturi. Iš spaudos ir pačių ministerių pasisakymų ir iš palydovų sudėties galima spręsti, kad svarbiausi klausimai bus atominės energijos kontrolės ir Persijos reikalai. Bet manoma, kad bus paliestos viso pasaulio aktingesniosios problemos. Tačiau pagrindinis konferencijos tikslas bene bus sužinoti, ko sovietai galutinai nori ir ko nori Vakarų Sąjungininkai. Iš to bus galima spręsti, ar yra galimybės susitarti ir sąjungą išlaikyti, ar teks pasilikti prie bloko ir itakos sričių politikos. Pranešimai apie intensingai vykstančius posėdžius yra labai šykštūs, matyt, bijomasi, sukelti vilčių, kurios galų gale gali pasirodyti be pagrindo. Šiaip ar taip Maskva jau kalba, bet tuo tarpu jos kalbą tegirdi tik Bevinas ir Byrnes su savo palydovais.

Būdingiausias Maskvos politikos atgijimo pasireiškimas – reikalavimas Turkijai, perleisti Sovietų Gruzijai Persijos gruziniska provincija su Karso miestu. Šią provinciją Turkija yra paveldėjusi iš subyrėjusios caristinės Rusijos po Didžiojo Karo. Turkijos parlamentas, susirinkęs nepaprasto posėdžio, sovietų reikalavimą atmetė. Toliau organizuojami jau reikalavimai atskirti nuo Turkijos ir armeniskąją jos dalį. Kuo šis pavojingas reikalavimais ir atmetimais politinis žaišmas baigsis, gal trumpu laiku paaiškės.

Apskritai Naujieji, 1946, Metai politiniam pasaulio teatrui žada duoti sensacingų spektaklių. Ir mūsų Tėvynės likimas juose be abejo bus pavaizduotas. Turimieji pjesės metmens leidžia spėti, kad ji baigsis laimingai.

Maskva. Trijų Ministerių Konferencija ir toliau pasižymi dažniais susitikimais tiek pačių ministerių, tiek jų su savo žinovais.

Egiptas. Kaire susirinkę arabų kraštų armėnų atstovai nutarė reikalauti, kad Turkijos Armenija būtų priskirta prie Sovietų Armenijos.

Persija. Azerbeidžanų sukilėlių akcija persimetė dar į dvi Persijos provincijas. Teherane kalbama apie galimą Persijos Minist. Pirm. pasitraukimą.

Austrija. pakartojo savo pretenzijas į vokiškai kalbančią Tirolio dalį.

Roma. Numatoma paskirti 32 naujus kardinolus iš įvairių pasaulio valstybių. Padarius šiuos paskyrimus, pirmą kartą Vatikano istorijoje italai kardinolai kardinolų kolegijoje sudarys mažumą.

Jugoslavija. Anglija ir J. A. V. pripažino Tito paskelbtą Jugoslavijos respubliką. Amerikos užs. reik. ministerio pavaduotojas pranešdamas Jugoslavijos pasiuntiniui apie pripažinimą, pareiškė, kad ši Amerikos žygi nereikia vertinti kaip Tito valdymo formos pripažinimą. Amerika ir toliau pageidauja, kad Jugoslavijos piliečiams būtų suteiktos tikrai demokratinės teisės.

Londono laikraštis „Whitehall News“ rašo, kad sovietai iš į Vokietiją pasitraukusių 300,000 lietuvių 1460 asmenu už akių nuteisė mirties ir sunkių darbų kalinimo bausmėmis. Nuteistieji yra daugiau žinomi intelektualai ir visuomenės veikėjai. Laikraštis visai pateisina ir supranta, kad pabėgėliai dabartinėmis aplinkybėmis nenori grįžti į savo kraštą.

Washingtonas. Lietuvių delegacija, vadovaujama Antano Olio, lankėsi valdžios įstaigose ir įteikė memorandumus Lietuvos reikalų prez. Trumanui ir užs. reik. ministeriui Byrnes.

Senatorius Wheeler atkreipė senato dėmesį į Lietuvos klausimą, reikalaujamas jos nepriklausomybės atstatymo ir laisvų rinkimų pravedimo, Amerikos J. V. turi Lietuvą paremti. (Žinią pateikė estų laikraštis, leidžiamas Svedijoje).

.....